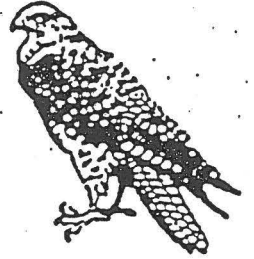

Rapport

Nr 119 september 2000

Föreningen Íslandssamlarna
Per Olov Abrahamson – Söderberga alle 38 – 162 51 Vällingby
Tel. 08/687 02 26. – E-mail: olov.abrahamson@telia.com

Kära vänner

Min förhoppning om att ni under sommaren skulle njuta av alla dess olika former, bland annat i form av regn har väl över hövan besannats! Sällan har det väl, åtminstone här i Sverige, regnat så mycket med ty åtföljande översvämningar som följd och sällan har man väl tvingats sitta inne och ugla under den ljusa perioden som i år!

Men säg det onda som inte har något gott med sig. Till stugan i Jämtland kånkades därför föreningens gamla Apple-dator, frimärksalbum, gamla Rapporter m. m. vilket allt bidrog till att göra tillvaron mera dräglig. Att läsa gamla Rapporter är faktiskt väldigt intressant och framför allt lärorikt. Men det är svårt att hitta det man vill läsa om i den numera digra samlingen därför att det inte finns något register där man kan söka efter det som man vill läsa om. Vi är nu uppe i 119 nummer, de flesta späckade med fakta, artiklar och på senare år även bilder om isländsk filateli. Jag har därför under några av sommarens regnigaste dagar upprättat ett enkelt sådant register som medföljer som bilaga i någon kommande Rapport. Det är helt säkert inte komplett men kan ju på sikt kompletteras, gärna med er läsares benägna medverkan. Du vet väl att du kan beställa gamla Rapporter från Leif Nilsson till vårt självkostnadspris för kopieringen av dem.

Jag vill också passa på att gratulera några av föreningens grundare som under sommaren fyllt jämna år. Det är med åldermannen först, Folke Löfström som den 6/9 fyllde hela 90 år, Sture Hegland som 15/8 fyllde 85 år. Dessutom har Carl Erik Fogelvik fyllt 80 och George Sund 70 år. Alla still going strong

Rent filatelistiskt har det inte hänt så mycket sedan förra Rapporten, men så i sommarens elfte timme avhölls den nationella utställningen "ÅLEX 2000". Många islandssamlare från Stockholmstrakten passade naturligtvis på att åka över på en dag eller två för att titta på härligheten. För oss som nyligen kommit hem från "the Stamp Show 2000" i London var naturligtvis skillnaden enorm både vad det gäller kvalitet på såväl deltagande samlingar som antal handlare och postverk. Men arrangörerna var entusiastiska och hade fått till en trevlig utställning i en sporthall som väl lämpade sig för ändamålet, med bra rymd och ljusförhållanden. Tidigare nämnde Folke Löfström ställde i hedersklassen ut sin förmåliga (kanske den förmåligaste som existerar) Ålandssamling med tonvikten lagd på förfilateli, av vilket det verkar finnas en hel del åländskt material bevarat.

Denna Rapport är, som ni ser, lite tunnare än normalt, beroende på att vi medsänder fotobilagan till Göteborgarnas höstauktion. Auktionen avhålls den 7/10 och alla är naturligtvis välkomna att närvara. Det brukar vara det säkraste sättet att få något med på dessa auktioner..

Väl mött även på höstens möten både i Stockholm och Göteborg.

sekr.

Från min horisont

Hallå alla samlarvänner. Årets sommar kan man ju inte påstå ha varit världens bästa! Några vackra dagar har vi väl i Mellansverige ändå njutit av, men större delen av landet har ju blivit ordentligt genomvattnat.

Kanske har detta gjort att vi har haft möjlighet att ta fram våra kära frimärken för att sortera och katalogisera dem.

En annan sak vi bör fundera över är hur vi skall "KUNNA LOCKA FLER SAMLARE TILL VÅR FÖRENING" och inte bara locka dit dem utan försöka få dem att trivas och stanna kvar. När vi får någon ny medlem på våra möten, måste vi ta hand om honom eller henne och visa intresse för hans samlingsområde.

Auktionssäsongen har börjat lite lugnt och den kommer väl att hålla igång till det våras igen. Utropspriserna är väl som vanligt tills Facit, AFA och de övriga katalogerna kommit ut. Förbundets cirkulation är lite ojämn, några verkliga fynd är svåra att göra men man vet ju aldrig, någon gång kanske den där varianten eller nyansen man sökt så länge dyker upp. Vet man vad man skall leta efter så är det ju lite lättare, för man brukar säga att kunskap lönar sig.

Vi inom styrelsen har börjat jobba med 40 års-jubiléet år 2002. Jag skall väl heller inte glömma islandsesan i början av 2001. Den är tänkt som en trevlig uppföljning av resan vi gjorde 1991. Hoppas också att många nya resenärer denna gång följer med till det härliga Island

Vår Kassör har åter varit i England där han träffat några engelska samlarvänner. De bekräftade vad jag trodde angående Edinburgh-stämpelarna. Dessa delades ut till olika postfunktionärer, men det är inte säkert att stämpeln fanns hos samma person hela användningstiden. Det kunde hända att flera personer använde samma nummer.

Så återstår bara att önska Er alla en trevlig höst, med trevlig samvaro på våra möten och lyckad utökning av samlingarna.

Stig Österberg

HÖSTENS MÖTEN I STOCKHOLM OCH GÖTEBORG

STOCKHOLM FÄLTÖVERSTEN, Valhallavägen 148. T-station KARLAPLAN (möteslokalen ligger i samma hus som T-stationen) Ingång från Valhallavägen. På alla möten bjuder vi på kaffe och kaka. Möten enligt nedanstående schema den första torsdagen varje månad. Klockan 19.00

Torsd. 7/9 Tema: nummerstämplar. Eftersom dessa stämplarna kommit att dominera de senare årens möten i Stockholm ombedes alla att ta med vad de lyckas att samla ihop för visning. Leif Nilsson kommer också att visa sin numera stora samling av dessa åtråvärda stämplarna. Nummerstämpelauktion.

Torsd. 5/10 Tema: kataloger. Diskussion om vad som kan göras åt kataloginnehållet i då speciellt Facit, där vi för närvarande håller i avsnitten antikva, grotesk, kron och nummerstämplar. Nummerstämpelauktion

Torsd. 2/11 Tema: militärpost: Leif Nilsson visar sin medaljtyngda militärpostsamling. Vi hoppas även att några nytillkomna medlemmar visar vad de kan inom detta svåra gebit. Nummerstämpelaukt.

Torsd. 7/12 Tema: Glögg och lussekatter, förhoppningsfull bakade av någon av "våra varmhjärtade fruar". Stig med ljus i håret m.m. Nummerstämpelauktion

GÖTEBORG GÅRDABO, Garverigatan 2. Spårvagnshållplats SVINGELN möten den andra torsdagen i varje månad. Klockan 19.00 Möteslokalen öppnas 18.30. Obs! från och med i våren 1999 bytesnöten tillsammans med SFF-Göteborg. På varje möte har vi en liten Miniutställning och auktion. Väl mött på mötena ! **OBS! den nya tiden!**

Torsd. 14/9 Nyansering. Vi får ner islandssamlarnas fantastiska nyanssamling för aur- valörerna. Ta med eget material av valörerna 3, 6, 16, 20 och 40 aur. så hjälper vi till att nyansera dem.

Torsd. 7/10 Auktion tillsammans med Göteborgs Frimärkslager.

Torsd. 12/10 Vi fortsätter nyanseringen, denna gång med valörerna 4, 5, 10,, 25, 50 och 100 aur.

Torsd. 9/11 Föredrag av Leif Nilsson om de brittiska och amerikanska militärpoststämplarna under andra världskriget.

Torsd. 14/12 Sedvanligt Julmöte med Lucia. Kvällens tema; Julmärkena från Önundarfjördur åren 1913 - 1917.

VÄLKOMMEN TILL VÅRENS MÖTEN !!

OCH GLÖM NU INTE BORT DESSA DATUM !!!

Gryla och Leppalúdi

Redan nu kan vi avslöja hur de 13 julnissarnas (som presenterades till förra Julen) föräldrar ser ut. Alla isländska barn vet att de är mycket gamla och att de har varit gifta i över 5 000 år.

Gryla, hustrun, verkar vara en riktig satkärning! Det bästa hon vet är kött från olydiga barn och hon väntas komma ner från bergen till bebodda trakter lagom till Jul för att säkra tillgången av sin favoritföda och det är uppenbarligen sådan som säcken hon bär på ryggen är full av. Hon verkar allert, så det är säkrast att alla ni isländs-samlare förblir lika snälla som vanligt inför denna Jul.

Leppalúdi, som varit gift med ett sådant fruntimmer så länge, verkar däremot av bilden att döma, ha resignerat och stöder sig tungt på sin stav.

Märkena är snyggt emballerade i ett block, vad annars? där de omges av alla de ostyriga barnen och går naturligtvis att köpa från Postphil.

Ur Frimerkjabladid nr 3.

Ett århundrade av hästdragna postvagnstransporter.

I juni i år är det 100 år sedan den första hästdragna posttransporten med häst och vagn startade i Island. Den gick mellan Reykjavík och Ægissída i Rangárvallarsýsla. På vägen passerades Kótströnd, Selfoss, Hraungerdi och Þórsárbrú. Inga vägar existerade och de stigar som fanns var endast avsedda för ridande eller gående

Från den 15:e juni till den 1:a oktober år 1900 gjordes i alla fall en resa per vecka medförande post och passagerare. En sidolinje till Þingvellir etablerades också och den resulterade i en BH med egen kronstämpel.

Idag finner vi det märkligt att en resa vi gör på en timme, på den tiden tog tre dar att genomföra.

Ur Frimerkjabladid nr 3

ULTRAMAR, COLONIAS, Especimen, SPECIMEN och AMOSTRA

Vad är nu detta? Ja många av er kanske någon gång, i auktionskataloger av olika slag, sett isländska frimärken med dessa övertryck och undrat vad det kunnat vara för något! Försiktig som man av naturen är, när det gäller isländska övertryck, har man kanske slagit dövörat till och raskt bläddrat förbi dem till andra, lättare bestämbara objekt. Priserna har ju också ofta varit exceptionellt höga och ingenstans har det stått att läsa något om dessa konstiga övertryck, orden stämmer ju inte alls in i den nordiska språkstammen. Självt frågade jag en gång Bernhard Beskow om han visste vad det var för något och han svarade, utan att blinka, att de härrörde sig från de Portugisiska kolonierna.

Nu kanske jag kan råda bot för all denna tveksamhet! På "The Stamp Show 2000" i London i år, fann vi något som liknar en trolig förklaring till påtrycken och som bekräftar Bernhards teorier.

Det var hos den välkända engelska frimärksfirman "Argyll Etkin Ltd" från London, som tydligen kommit över, fråga mig inte hur, överblivet UPU-material, sänt från Island och många andra länder, till Portugal för distribution till dess kolonier. Dessa märken har, under olika tidsperioder, fått olika påtryck och Etkin har med hjälp av ett stort material, lyckats bena ut vilka påtryck som använts under de olika tidsperioderna och på nästa sida kan du själv se deras specifikation över de olika stämplarna.

Stämpeln AMOSTRA, kände vi inte alls till sedan tidigare och man kan undra vilken fisksammlare från Göteborg som numera införlivat den till sin samling (som ingen får se). Om han nu inte gjort som en annan, här inte namngiven isländs-samlare, som för dyra pengar inhandlade de båda silhuettserierna från 1911 - 1912 med stämpeln COLONIAS och sedan tappade bort dyrgriparna.

Svar på Eivinds frågor om brevtaxorna

Från Anker Jönsson i Malmö, den alltid allerte, har vi fått svar på Eivinds och mina funderingar om de isländska brevtaxorna från förra Rapporten, så för att kunna följa med i Ankers tankar måste du nog ta fram den.

Anker skriver:

Hej P. O.

Mot dina slutsatser angående de tre "felfrankerade" breven vill jag framföra mina tvivel!

Det översta brevet tror jag är en lokal trycksak och då är den överfrankerad med 10 aur. Men jag kan givetvis ha fel eftersom jag på kopian inte kan se om det varit tillslutet eller ej.

Det andra är en Jul-hälsning och det mest troliga är att det hållit sig inom ramen för vad julhälsningar fick innehålla (i Sverige högst fem skrivna ord) och ej heller vara igenklistrat och därmed har den räknats som trycksak. Enligt Kaj Librands portotabell (bilaga till Rapport nr 103) är lokalportot för trycksak 1 kr. och då är julhälsningen korrekt frankerad.

Det tredje, om det är ett lokalbrev är det i så fall korrekt frankerat (se Kaj L.) Om det är ett inrikes brev har du rätt. Men man måste dock ursäkta Medelsvensson på Island eftersom man under ett antal år ofta ändrat portot. Dessutom skulle han hålla reda på såväl lokal - som inrikesportot.

Ytterligare en sak måste tilläggas om julkortet. Om det varit tillslutet kan det ha burits ut ändå utan åtgärd, eftersom man troligtvis inte gjorde stickprov på julkort. Dessutom har den vanlige posttjänstemannen inte tid att vända på försändelserna när han är stressad (en som själv varit med). Och det var kanske till och med en skolungdom som hade hand om utdelningen

Med vänliga semesterhälsningar

Anker Jönsson

Ja min käre Eivind, här får nog du gå i svaromål, då jag själv inte har tillgång till originalbrevet. På mittenbrevet borde jag ha uppmärksammat att det var en julhälsning så där hade jag fel! Men hur är det på det första och det tredje? Kanske vi till nästa Rapport kan få en liten kommentar?

Till slut en fråga till våra isländska vänner. Vad kallas "Medelsvensson" i Island??

A PORTUGUESE COLONIAL U.P.U. SPECIMEN ARCHIVE

Much of this archive with a stamp issue date range of 1900-1959 has been released. James Bendon in 'U.P.U. Specimen Stamps', 1988 published translated extracts from the International Bureau Circular including references to the quantities distributed. It appears that the Portuguese Ministry for the Colonies was originally supplied with 35 Specimen stamps for distribution and that this was reduced to 25 in 1900. In 1907 the number was raised to 30 subsequently falling to 18 and then 9 in 1914.

With such a collection it has been possible to discern a pattern of usage of the various markings employed. Between 1900 and 1910 the stamps bear the handstruck 'ULTRAMAR' marking with exceptional late uses in 1921 and 1923. This was replaced by 'COLONIAS' between 1911 and 1926. From 1926 until 1931 'Especimen' is found. In 1932 an 18mm handstamp 'SPECIMEN' was introduced for a year, replaced by a 13mm version until 1934 when an 18mm handstamp was used again until 1937. The final handstamp 'AMOSTRA' is recorded for 1939-42. Modern issues are without any form of specimen marking but have their origin authenticated by the distinct pages upon which they are mounted and bear our full guarantee. The stamps were affixed to file pages c.17x8 1/2 inches headed with the name of the country, frequently described - almost 'written up' and totalled.

Argyll Etkin have obtained major sections including Africa, Asia, the Americas and Europe. For one country or one issue specialists this represents a rare opportunity to add unusual material to their collections at a reasonable cost.

ARGYLL ETKIN LTD
1-9 HILLS PLACE
LONDON W1R 1AG
ENGLAND

Bläckmakulerat Julkort

Eftersom jag är den bläckmakulerings-freak som jag är, kunde jag inte låta bli att bjuda på nedanstående objekt på Høilands höstauktion 1999. Priset var satt till 100 dkr, vilket i mitt tycke, var i lägsta laget för ett sådant objekt.

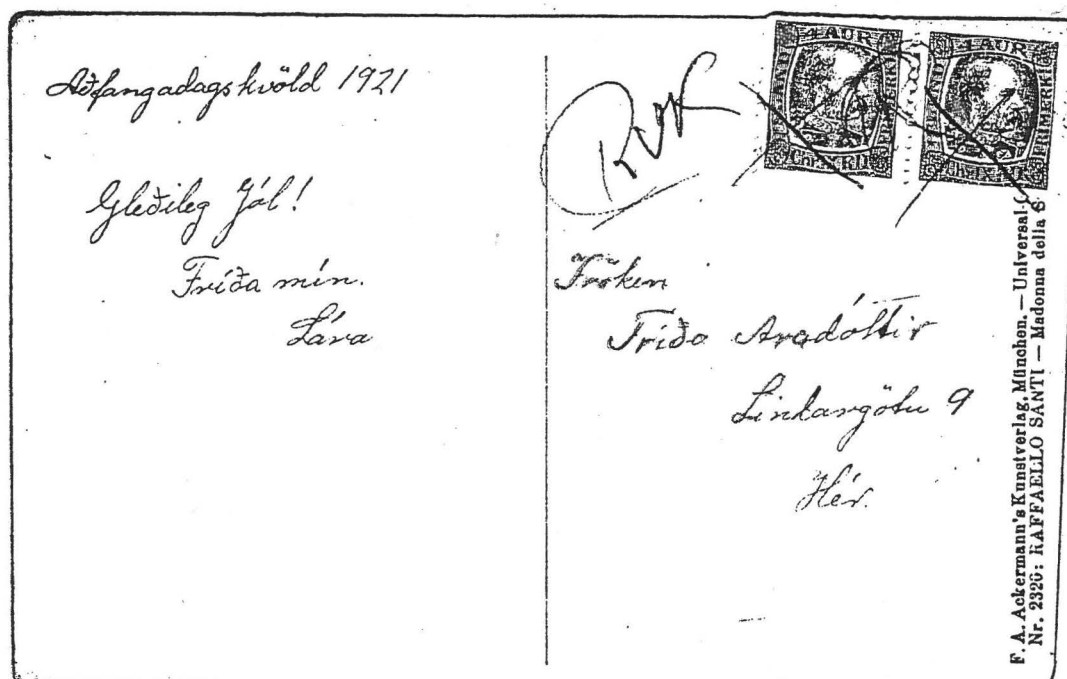
Nåväl, en anbudsblankett sändes iväg med ett för mig acceptabelt bud. Det fina med Høilands auktioner är att man numera kan följa budgivningen dag för dag på Internet och jag gick därför in allt emellanåt för att kolla hur mitt bud stod sig. Döm om min förvåning när inget hände med "mitt objekt" förrän sista dagen då det rusade iväg några hundralappar, dock inte tillräckligt högt för att mitt bud inte skulle stå sig.

Som du förstår "fick jag kortet". Nåja fick och fick. Med den danska kronans starka ställning och alla procentuella tilläg och porton blev det hela i alla fall till slut en bra slant.

Nu började det roliga! D. v.s. att försöka lura ut vad som kunde ha hänt, postalt sett, med kortet och jag har efter konsultation med Hans von Strokirch kommit fram till följande:

Julkort sänt lokalt inom Reykjavík (Hér). Frimärkena som ogiltigförklarades en vecka senare är, med anilinpenna, makulerade med två kryss och "R" samt vid sidan av frimärkena "RVK". Kortet torde aldrig ha passerat Reykjavíks postkontor som år 1921 hade ett flertal brostämplar i bruk. Min teori är därför att brevbäraren som tömt brevlådan uppmärksammat att adressaten bodde alldeles i närheten och att han då med sin penna makulerat frimärken och därefter delat ut kortet.

sekr.

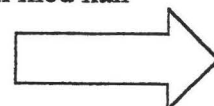

Mer om Eivinds brevtaxor

Eivind Kolstads frågor om felaktiga brevporton har inte bar satt fart på Anker Jönsson, utan strax innan Rapporten skall gå i tryck har jag även fått svar från två verkliga portospecialister, dels Den i ämnet kanske bäst insatte, Brian Flack, dels världsmästaren från Göteborg, Kaj Librand.

De båda nalkas ämnet från lite olika infallsvinklar. Brian går inte in på rätta och orätta frankeringar, medan Kaj håller med Anker om jag hade fel i förra rapporten.

Själv tycker jag nog som Brian att man kan acceptera ett felaktigt frankerat brev i en samling bara man för domarna poängterar att portot är fel. Och då kanske det till och med kan ge någon extrapoäng.

Dear Per,

7.

I am enclosing below a short article which you might consider for the next Rapport. It is a reply to the request from Eivind Kolstad in his article in Rapport 118.

Best Wishes,

Brian Flack

Brian Flack

I am replying to Eivind Kolstad's request for comments on his article about incorrectly franked covers. Eivind wants to know our opinion on whether collectors should accept as collectible items, covers with incorrect franking. In particular he refers to many covers he possesses from the 1950/60s which are wrongly franked without apparent intervention by the post office. I would say that we are only talking about inland letters, because overseas authorities were more likely to pick up on underfranking. In reply I would offer that incorrectly franked covers prior to 1940 should be fewer in proportion because the postal rates were fairly static for years, and the probable cause for wrong franking was the unavailability of sufficient stamps of a single value to make up a correct rate. Could that not be the reason for the large number of covers of that era which contain multiple values? In a number of cases some people were unable to get it right and just did their best. The situation during the 1950/60s, and probably into the early 1980s was rather different, in that we saw very frequent rate changes caused by rampant inflation. Inevitably postage stamps values sometimes failed to keep abreast of the ever changing rates, and therefore apart from the possibility of confusion due to the changes, there is the distinct probability that it was not possible to frank a cover correctly with the existing stamp values. For example there was no 225aur value for 3 months after that became the inland rate from 1.7.58. Research might show how frequently a stamp value appeared some time after the appropriate letter rate. All of this hypothesis is set against a background of apparent indifference from the post office. It is all a matter of opinion of course, but I would accept a cover if it appeared that the writer had made some attempt to get close to the correct rate.

lej

lär kommer ett svar på Eivinds brev i Rapport nr 118 juni 2000.

ag en teori som innebär att den översta försändelsen på sidan 15 är **överfrankerad** och de andra två är **korrekt** frankerade stället för **underfrankerade**.

försändelsen i mitten är stämplad i Reykjavík 19 XII 1962, adressen saknar adressort endast gatuadress är angiven vilket bör betyda att det är en **lokalförsändelse** och längst ner på kuvertet finns ordet "jól" (=jul) dvs. innehållet är en julhälsning som troligen består av högst fem ord och därför kunnat sändas för **trycksaksporto**.

in lokal trycksaksförsändelse under perioden 01.03.1960 - 01.01.1963 kostade 100 aur vilket stämmer med frankeringen på brevet i mitten. (Ett lokalbrev under samma period kostade 250 aur.)

försändelsen överst är stämplad i Reykjavík 9 IX 1959 och sannolikt adresserad till samma person (prófastur och séra är olika rästtitlar) som brevet i mitten vilket leder till antagandet att också detta är en lokal försändelse. Under perioden 01.07.1958 - 01.03.1960 kostade ett lokalbrev 200 aur och en lokal trycksaksförsändelse 90 aur. Brevet är frankerat med 1 kr vilket tyder på att brevet är en lokal trycksak **överfrankerad** med 10 aur.

försändelsen nederst är stämplad i Reykjavík 15 XII 1965 och frankerad med 350 aur. Ett lokalbrev kostade 350 aur under perioden 01.10.1963 - 01.01.1966. Om adressen är inom Reykjavík så är den korrekt frankerad.

okalporton finns i Brian Flacks bok på sid. 171 - 172 Chapter 10.

hälsningar

aj

DANMARKIMUT

Det är inte ofta jag har med något om Grönland i Rapporten! Kanske beror det på att jag själv, liksom de flesta medlemmarna i Stockholm, inte samlar Grönland med någon större glöd, utan har det mera som ett biområde.

Läste i alla fall, en regning dag på semestern,, ur en kopia från en gammal "The Posthorn", en artikel om något som väl närmast kan betecknas som "etiketter" men som jag ändå tyckte kunde vara intressant. Efter som jag själv är lycklig ägare till några av dessa etiketter, en fyrsidig och en tresidig, vill jag därför inte undanhålla den för Rapportens vittra läsare. Den är skriven av någon som heter George Stibly och jag har försökt översätta den efter bästa förmåga.:

Ibland kommer en samlare i kontakt med något som liknar ett frimärke och börjar gräva efter bakgrund och fakta om det. Så var fallet vid förvärvet av ett grönländskt FDC från 1 febr, 1945, försett med den nedan illustrerade etiketten på baksidan av kuvertet.

Förfrågan hos handlare av Skandinaviskt material och andra specialister gav dock olika information. Kaj Blom från Hellerup skrev att etiketten var utgiven under andra världskriget och troligtvis tryckt i USA samt att den aldrig fanns till salu i Danmark. Mr Blom började söka i Danmark efter etiketten för att köpa ett ex, men rapporterade efter en tid att inte ett enda ex fanns att köpa, ens för ett mycket högt pris och att han inte hade något för egen del. Senare skrev han att en medlem av "The Danish Seal Association" ?? tagit kontakt med en lärare på Grönland och bett denne att försöka få tag i några av dessa etiketter. Denne hade faktiskt lyckats få köpa 2 ark, vilka delats upp i singlar och block till föreningens medlemmar, så att det finns litet hopp att finna större enheter.

Så långt Mr Stibly. Men i The Posthorn fanns också med en artikel, skriven av en medlem i den danska föreningen för samlandet av Julmärken som ger ytterligare kött på benen vad beträffar dessa etiketter:

Under occupationen av Danmark tyckte grönländarna att de ville visa sin lojalitet och medkänsla med moderlandet.

År 1942 organiserade skolläraren "Abel Kristiansen" en kommitté med syftet att samla in pengar för att hjälpa till med återuppbyggandet av Danmark när kriget var slut. Kommittén bestod av två grönländare, nämnde Kristiansen och en författare vid namn "Lyngge" samt två danskar "prosten Bugge" och "landsfogden Eske Brun".

Efter ett meddelande över radion om tillsättandet av kommittén och dess syfte blev lokala kommittéer organiserade i alla grönländska bosättningar. Insamlandet av pengar påbörjades, samt produktion av nämnda etikett.

En smart skollärare, "Edvard Krause" från Unamak, ritade en vacker etikett med motivet "Danebrogen" omgiven av isberg samt med text upptill "DANMARKIMUT", (för Danmark), tryckt i två färger, rött och blått. Olyckligtvis, p. g. a. tekniska svårigheter, kunde inte tryckningen göras i Grönland, så att detta utfördes av "Ace Art Company i N. Y." i en upplaga av 1,7 millioner ex, i storleken 32 x 44 mm. och i ark om 50 st, med operforerade marginaler.

Ettiketterna såldes överallt i Grönland till ett pris av 5 öre per st. Efter kapitulationen överräckte kommittén till stadsminister "Knud Kristiansen" 85 000 kr. till Danmarks återuppbyggnad. Detta var en extraordinärt stor gåva med tanke på den ekonomiska statusen på den grönländska befolkningen, omkring 4 kr per innevånare.

Etiketten är den första och till idag den enda utgivna i Grönland

Carl Andersen

Det skulle vara roligt att få veta mer om dessa etiketter! Har någon något mer att tillföra i ämnet är jag tacksam för brev eller mail
sekr.

Vad nu då ???

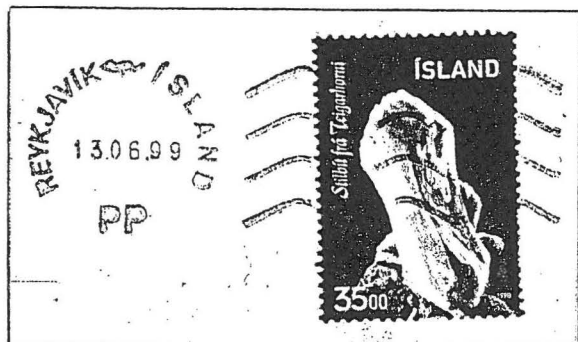
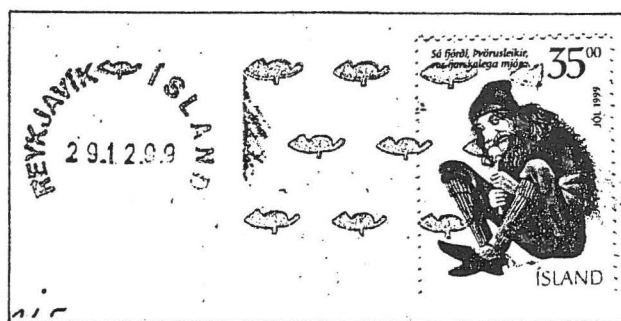
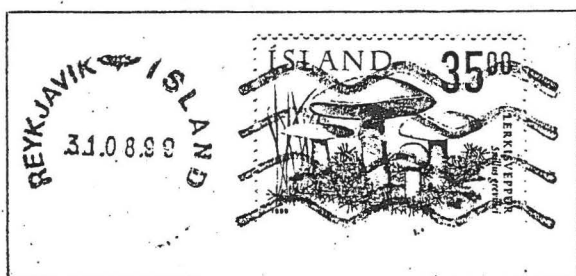
Av vår stämpelsamlare stockholmsmedlem, Sven Erik Åhgren, har jag fått nedanstående Reykjavíkstämplor. De är alla från 1999 och torde alltså inte ingå i den nya serie stämplor från år 2000 och framåt i tiden som anmäldes i förra Rapporten.

De här stämplorna ser ut att vara maskinstämplor med antingen våglinjer eller posthorn i sidostämpeln och meningen är, såvitt jag kan förstå, att ortstämpeln inte skall träffa frimärket utan att detta skall makuleras av sidostämpeln, allt enligt gammal beprövad USA-modell, vilket gör att det är näst intill omöjligt att få vackert stämplade frimärken med denna stämpeltyp.

En av stämplorna är försedd med bokstaverna "P P" under datumet och är dessutom rödfärgad.

Är detta en ny trend av Ísländska stämplor, eller är det endast en försöksverk-samhet? Den tidigaste stämpeln är, när detta skrivs, drygt ett år gammal men ingenting har nämnts om dessa stämplor i de informationsblad jag fått från Postphil.

Kanske kan någon av våra ísländska vänner reda ut begreppen? Skriv i så fall gärna några rader och berätta vad du vet. sekr.

Nya dagstämplor

Som framgått i en tidigare Rapport utkom vid milleniumskiftet nya dagstämplor till flera PA i Ísland. I den senaste Frimerkjabladid visas några till som inte kom med förra gången, nämligen BAKKAJÖRDUR, REYKJAVÍK F samt en rullstämpel REYKJAVÍK 5, alla av den nya typen med ÍSLANDSPÓSTUR under bron.

Samtidigt meddelas att "två gamla godingar" kommer att finnas kvar. Det är de, för alla stämpelsamlare välkända, DJÚPIVOGUR från 1911 och FLATEY från 1914.

Man har lyckats med konststycket att gravera om de båda och de kan alltså, om de rengörs och sköts noga, användas i ytterligare 100 år. Bilderna visar det sista datumet på det förra årtusendet och det första på år 2 000.

Ur Frimerkjabladid nr 3.

ÍSLANDSKLUBBEN I GÖTEBORG

Höstsäsongen 1999 inleddes 9. september med 16 medlemmar och 1 gäst närvarande. Kvällens tema var "Grönlandsmappen" utgiven av Hafnia-76 och "DVI-mappen" utgiven av KPK 1977.

Närvarolotteriet vanns av Hasse Wingdén.

Vid mötet 14. oktober berättade Hasse att han skrivit till Djúpvívógur och föreslagit att deras B2a-stämpel (Islands äldsta poststämpel i drift) skulle användas också efter 1999. De hade svarat att de har byggt om den så att den går att använda efter 31/12-1999. Det finns därför chans att stämpeln uppnår 100 års ålder. Bra lobbyverksamhet av Hasse! Innan den avslutande auktionen diskuterades Islandsavsnittet i Facit Special. Närvarolotteriet vanns av Trygve Johansson och Rolf Gustavsson. 21 närvarande.

För att stävja tendensen till sen ankomst inleddes mötet 11. november med auktionen. Därefter visade Johnny Pernerfors overheadbilder om Zeppelinpost och Bertil Westerberg visade bilder och berättade om zeppelinarnas historia och konstruktion. Tackades med applåd. Vinnare i närvarolotteriet blev Rolf Gustavsson och Eva Rinman. 20 medlemmar och 2 gäster deltog i mötet.

Julmötet 9. december besöktes av 22 medlemmar och 2 gäster. Närvarolotteriet vanns av Maj-Lis Attefalk och Bertil Westerberg. Rudolf Krümmel kåserade om Föreningen Islandssamlarna och dess historia. Hasse Wingdén visade ett brev från Island angående Djúpvívógurs B2a-stämpel efter 1/1 2000. (se ovan) Mötestema var grönländska jul- och välgörenhetsmärken. Årslotteriets vinster gick till Paul Nuutinen, Stig Andersson, Owe Jacobsson, Bengt Olofsson och Walter Wittersheim.

År 2000 inleddes med möte 13. Januari, 21 medlemmar och 2 gäster deltog. Kassören lovade att de som senast vid årsmötet betalat årsavgiften för innevarande år då deltagar i en utlottning av en årsavgift för år 2001. Kvällens planerade visning av diabiliderna över Crafoordsamlingen fick ställas in pga. sjukdom och ersattes av videovisning: "Stamps of Iceland". En donation av vinster medgav 5 vinster i närvarolotteriet som tillföll Lars Hermansson, J-O Artvik, Johnny Pernerfors, Owe Jacobsson och Eva Rinman.

Vid årsmötet 10. februari omvaldes styrelsen och övriga funktionärer. Kassören lyckades efter 3 dragningar lotta ut den utlovade årsavgiften för nästa år till Anna Jörgensen. Grattis!

Efter årsmötet visades en Super 8-film om Klubbens Islandsresa 1973. Filmen var utlånad av Göta Bengtsson. Närvarovinsterna till Owe Jacobsson och Stig Andersson.

Den 9. mars var 21 medlemmar och 2 gäster närvarande. Mötestema var Hopflug Ítala, Bertil Westerberg berättade historien och Lennart Engström berättade om och förevisade Föreningen Islandssamlarnas pärm med kopior av Balbobrev. Närvarovinsterna till Walter Attefalk och Bertil Westerberg.

Islandsklubbens 35 årsjubileum firades 13. april av 22 medlemmar och 1 gäst. Efter landgång och lättöl/mineralvatten vanns närvarovinsterna av 3 styrelseledamöter och 1 medlem från Danmark, Kaj, Bertil, Finn Hemmingsen och Lennart. SFF:s i Göteborg ordf. Roland Frahm framförde gratulationer till jubilarerna. Därefter kaffe och 2 olika tårtor med Islandsdekor. "Tårtmaster" Rudolf Krümmel berättade om tidigare medlemmar bl. a. Sven Åhman, C H Stavegård, Nils Lundberg och Ture Heed. Margareta Klingberg donerade sin samling "Islands Flora och Fauna" till klubben. Stort tack, Margareta! Harry Ahlman framförde gratulationer från Pensionärerna frimärksklubb i Göteborg. Kvällen avslutades med ett stort jubileumslotteri där 60 av 100 lotter gav vinst.

Vårsäsongen avslutades 11. maj med 17 närvarande. Det beslutades att från och med hösten 2000 börjar mötena kl. 19.00 (dvs. en halvtimme tidigare). Kassören rapporterade från SFF:s kongress. Inga Bergmans samling "Islands historia" överlämnades. Stort tack, Inga! Kvällens tema var brev från Island. Ordföranden visade några försändelser bl. a. ett rekbrev från 1907 med handskrivna R-notering och ett crashbrev från Ahrenbergs flygning 1929. Sekreteraren visade därefter 5 äldre helsaker. Närvarolotteriets första vinst vanns av Per Åke Mårtensson med lott nr 0001 ! 2:a och 3:e priserna gick till Lennart Engström och Bertil Westerberg.

Kaj Librand

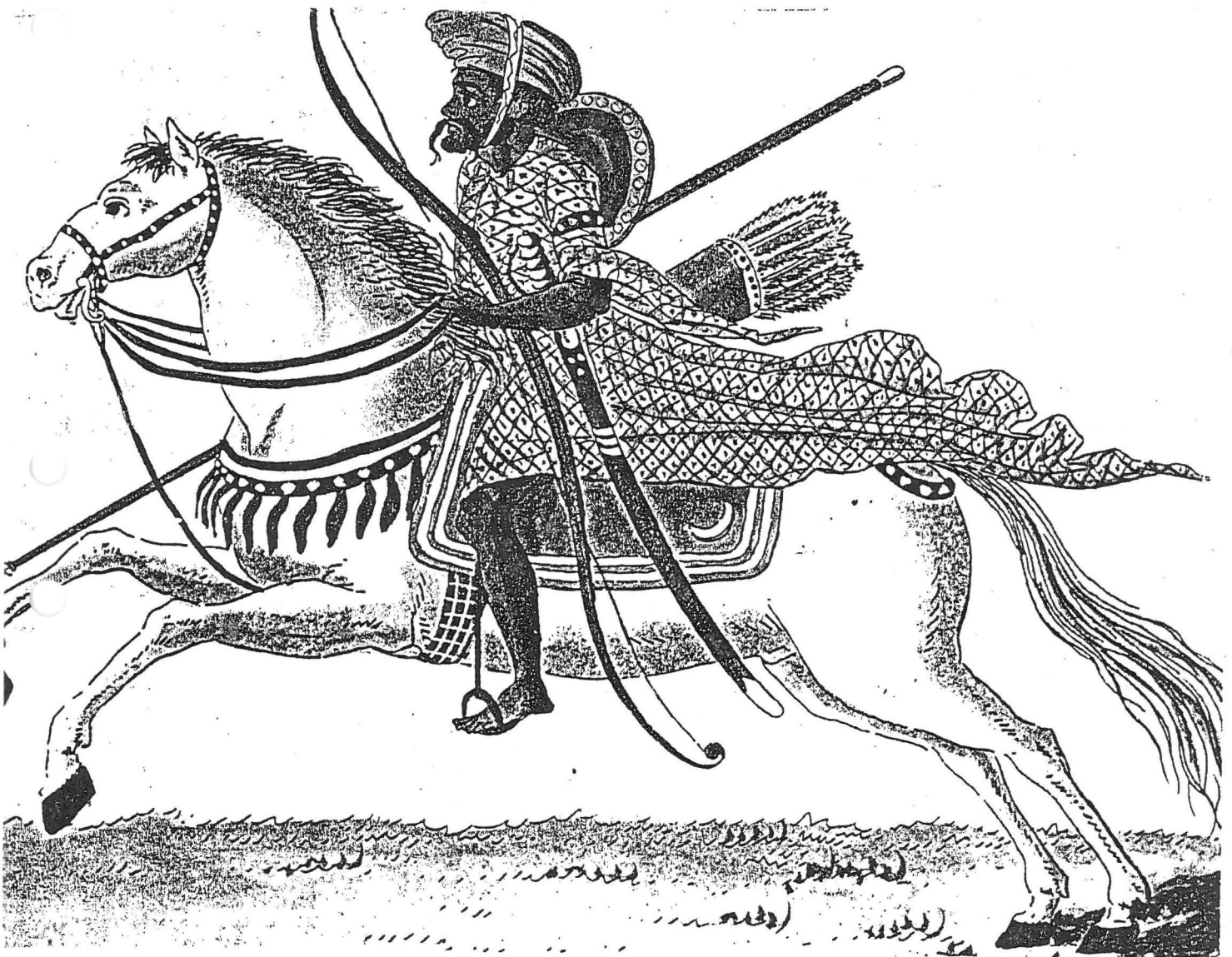
Dansk Ostindien¹¹. Vad är det?

Jag har nu kommit fram till mitten av 1700-talet i min berättelse om Dansk Ostindien. Denna Rapport handlar enbart om den danska logen "Frederiksnagore" i Bengalen, för övrigt den enda av Danmarks många loger i Ostindien, förutom Tranquebar, som någon gång gav något överskott att räkna med. Engelsmännen blev dock allt framgångsrikare i Indien och deras ständiga krigföring i området störde i allt större omfattning danskarnas affärer. sekr. 2

Frederiksnagore

Till Bengalen sändes, strax efter ankomsten av de tre fartygen, 1753 ut en medlem av Tranquebars råd, I. C. Soetmann, som redan 1736 varit i Bengalen, för att undersöka möjligheterna att återuppta handeln som då legat nere i 39 år.

Bengalen var vid denna tidpunkt en del av vad som fanns kvar av det gamla "Stormogulska väldet" styrt av "naboben, Ali Verdi Kahn". De europeiska ländernas loger låg alla, nära varandra längs Hooglyfloden, där även danskarnas tidigare loge, "Danmarksnagore" låg. Soetmann meddelade nu att man inte vidare skulle använda sig av den, då den låg illa till utan

De indiska furstarnas rytteri var beväpnat med karbiner och pistoler.
De hade också sablar, bågar och spjut.
Landsbefolkningen gömde sig i rädsla då ryttarna närmade sig deras byar
Ryttarna var beryktade för sina räder med åtföljande plundring.

möjligheter för fartygen att ankra upp i den strida malstömmen. Man borde istället försöka hitta en annan plats

Det gick emellertid långsamt att förhandla med naboben. Först i juli 1755 lyckades det Soetmann att, efter åtskilliga gåvor och mutor till Ali Verdi Kahn, förhandla fram privilegier för att få handla med Bengalen mot en tull av 2 ½ % på alla varor, antingen de såldes eller köptes samt att vid byarna Serampore och Akra få upprätta en loge som fick namnet "Frederiksnagore", efter den danske kungen Frederik V. Soetmann blev dess förste överhuvud, även om han helst rest tillbaka till Tranquebar, då de klimatiska förhållandena i Frederiksnagore var mycket sämre för européer än i Tranquebar. Kostnaderna för erhållandet av dessa handelsprivilegier i Bengalen belöpte sig till 80 000 rupier, därtill presenter och mutor för 12 000 rupier samt övriga kostnader under de två år förhandlingarna pågått innan logen kunde tas i bruk, 23 000 rupier, allt tillsammans 115 000 rupier. Något mer än de 100 000 rd., avsedda för ändamålet, som anlät med fartygen.

Danskarna anlände dock till Bengalen vid fel tidpunkt. År 1756 utbröt ett krig mellan Bengalen och England, där engelsmännen drog det längsta strået och tillsatte en ny nabob som gick deras ärenden. England förstärkte på så sätt sin redan tidigare starka ställning i Indien.

Frederiksnagore klarade sig, som representerande ett neutralt land, ganska helskinnat ur kriget, även om det var farligt att bedriva handel i området. Man var ofta tvungna att företa långa resor inåt landet för att få de bästa varorna och priserna. Ytterligare pengar var mycket svårt att föra in till logen då den starka engelska flottan behärskade havet utanför Bengalen. Handeln stagnerade under dessa förhållanden redan innan den hunnit börja blomstra.

År 1758 avskedades Soetmann, anklagad för att ha gjort egna affärer samt vad värre var, ha klippt indiska rupier. Han överbevisades om det förstnämnda, men tillbakavisade att ha klippt rupier, om något som han själv yttrade, "ingen europé i området med självaktning sysslade med". Att göra egna affärer var nu något, som tidigare nämnts, inget ovanligt utan nästan nödvändigt för att kunna leva ståndsmässigt och Soetmann blev, när han återvände till Köpenhamn, den förste av alla återvändande tjänstemän som invaldes i Kompaniets direktion, där han utövade ett visst inflytande åren 1765 - 1772.

Handeln i Frederiksnagore gick emellertid dåligt, mest beroende på att engelsmännen, efter sin seger över naboben, inte längre behövde betala tull på sin handel. Under Soetmanns tid som överhuvud i Frederiksnagore kunde tre skepp sändas därifrån med last, under hans efterträdares, Ziegenbalg, endast ett. Denne fick då också avsked och efterträddes av sin andreman, F. Windkille, som tog sin förre chef i försvar, hänvisande på engelsmännen. Inte heller han förmådde sända iväg mer än ett skepp, 1762. I Köpenhamn medförde detta att det inte fanns salpeter för krut-tillverkningen och priserna på de ostindiska varorna steg med 3 - 400 %. Man beslöt då att ytterligare försöka stödja och förbättra handeln med Bengalen och sände ett skepp medförande 200 000 rd. direkt till Frederiksnagore under befäl av holländaren Demarchis.

I Bengalen hade under tiden ett nytt krig utbrutit mellan den tidigare naboben och England. Kompaniets beslut kom alltså även denna gång vid en mycket olämplig tidpunkt. Engelsmännen lyckades ånyo slå tillbaka naboben och återinsätta sin egen man. Detta medförde att de skaffade sig ytterligare handelsförmåner och de behärskade nu området så fullkomligt att övriga länder hade svårt att finna något att köpa.

I Frederiksnagore var det nu meningen att Winkille skulle ersättas av Demarchis och återgå till sin plats som andre man. Detta passade inte Winkille, han avvek från Frederiksnagore och gick i tjänst hos engelsmännen i Calcutta. I logen fanns nu endast kvar ett tiotal danskar. Dessutom fanns där en del fransmän som tagit sin tillflykt dit under kriget med engelsmännen. Danmark var ju neutralt i det kriget men engelsmännen uppskattade inte att fransmännen fått asyl, utan belägrade periodvis Frederiksnagore, dock utan någon beskjutning, för att få dem utlämnade, något som danskarna vägrade, men det förbättrade naturligtvis inte deras möjligheter att göra bra affärer.

Logens byggnader var fåtaliga. En chefsbostad och några magasin i sten som tillhörde Kompaniet, därtill en del privata bostäder. Frederiksnagore låg i ett tätbefolkat område och hade som nära grannar flera av de andra europeiska nationernas loger varför en del socialt samhörighet uppstod. Detta var också en av förutsättningarna för tjänstemännens möjligheter att idka privat handel. Man utnyttjade varandras fartyg och sålde varorna i andra hamnar i Europa än sina egna hemmahamnar. Där var det ju också lätt att gömma undan pengar för kommande tider utan möjligheter för den egna regeringen att kontrollera.

De tjänstemän som sändes ut till Frederiksnagore var oftast unga människor. Många härstammade från Tranquebar och hade där sina familjer. Klimatet var, som tidigare nämnts, ohälsosammare än i Tranquebar och det ständiga krigstillståndet gjorde att man inte tillät kvinnor och barn att följa med. I Frederiksnagore var det viktigt att, kunna prata och förstå främmande språk. För att göra affärer med andra nationer var det ju viktigt att förstå varandra. Typiskt är att Chr. Fr. Soetmann, brorson till tidigare nämnde Soetmann, som kom till kolonin 1766, skrev hem att han studerade franska, engelska, holländska, portugisiska och orientaliska språk.

I Köpenhamn blev det stor misströstan när man fick besked om att danskarna inte lyckats få fart på handeln i Frederiksnagore. Man hade där räknat med goda returfrakter. Meddelanden om den näst intill totala inaktiviteten gjorde att man 1763 beslöt att inte vidare sända några skepp till Bengalen.

Detta meddelande nådde Frederiksnagore 1764. Då tyckte man sig där kunna se en ljusning i handeln, då engelsmännen nu behärskade området så fullständigt att inga krig syntes bakom horisonten. Demarchis skrev därför till Köpenhamn och anbefalldes två skepp årligen till Frederiksnagore, samt därtill kapital att köpa varor för, något som direktionen ställde sig kall-sinniga till.

Frederiksnagores affärer förblev dåliga. Intäkterna från de tre byar som låg under logen kunde inte täcka de ständiga underskottet i handelsbalansen. Från Köpenhamn sändes nu endast ett skepp vart annat år, men returfrakterna gav dålig vinst då engelsmännen alltid kunde sälja samma varor billigare i Europa. England hade nu övertagit så gott som all makt från kejsaren i Dehli och drev nu själva in dennes skatter. Skattkammaren flyttades sålunda från Murshidabad till Calcutta som var engelsmännens huvudsäte i Indien och engelsmännen övertog till och med en del av jurisdiktionen i Bengalen.

Det var faktiskt ytterst nära att det engelska Kompaniet förbjöd danskarna att idka handel i Bengalen, då det inte längre i Indien fanns det överflöd av varor som tidigare. Danskarna var, för att få bra priser, helt utelämnade åt engelsmännens goda vilja. Även om det fanns pengar att köpa för gick det inte längre att handla direkt av indierna. Engelsmännen var alltid före och köpte upp allt som fanns att få.

Överhuvud i Frederiksnagore vid denna tid var Casanove, ingenstans nämns var han kom ifrån, men namnet kan vara spanskt. Han blev, för att kunna fylla de fåtaliga skepp som anlände från Danmark, tvungen att handla av engelsmännen. Detta uppfattades i Köpenhamn som felaktigt och 1770 avsattes han av direktionen för att ha handlat mot givna order.

Efter Casanove upprätthölls logen Frederiksnagore av olika tjänstemän från Tranquebar. Inga fler skepp sändes längre direkt till dit och Tranquebar blev stapelplats för all indisk handel. Trafiken dem emellan upprätthölls med mindre fartyg.

Efter de senaste årens motgångar förföll nu Frederiksnagore snabbt. En orkan ödelade 1771 de delar av logen som endast var byggda av lera och då handeln ändå skulle minskas gjordes endast de absolut nödvändigaste reparationerna på Kompaniets byggnader.

Man kan, så här i efterhand, undra varför Frederiksnagore med sina ständiga underskott, läge i fientligt land och trots alla motgångar, ändå hela tiden fick ett visst understöd från hemlandet. Kanske trodde man där att turen så småningom skulle vända sig. Utan tvekan trivdes tjänstemännen i Frederiksnagore. Trots sjukdomar och en betydligt större dödlighet än i Tranquebar var det aldrig några problem med att tillsätta lediga platser där. Posten i Frederiksnagore var ett avancemang för de unga i Tranquebar och möjligheterna att göra privata affärer för att tjäna en förmögenhet var större där, för den som vågade ta risken.

Mot de andra europeiska nationerna i området var Frederiksnagores obetydlighet dess bästa säkerhet. Tvärtom utnyttjade till exempel engelska tjänstemän danskarnas fartyg till att föra hem egna förmögenheter till Europa.

Frederiksnagore kunde alltså bestå, trots all kritik från Köpenhamn, som ett andningshål för danskarna i Indien, där man ganska fritt kunde bedriva privathandel, samtidigt som dörren hölls på glänt till Bengalen med dess rika förråd av salpeter, kryddor och silkesvaror. Logen förblev i dansk ägo ända tills de ostindiska kolonierna avvecklades 1845

Föreningen Islandssamlarna och Islandsklubben i Göteborg.

Föreningen Islandssamlarna

Postgiro 40 29 57 - 5

Ordförande

Stig Österberg

PI 1433

136 91 Haninge

Tel/Fax 08-500 341 46

stickan.island@swipnet.se

Sekreterare

Per-Olof Abrahamsson

Söderberga Allé 38

162 51 Vällingby 7

Tel/Fax 08-687 02 26

olov.abrahamson@telia.com

Kassör

Leif Nilsson

Södersvik 9074

761 94 Norrtälje

Tel/Fax 0176-420 85

Leif.A.Nilsson@telia.com

Islandsklubben i Göteborg

Postgiro 26 73 70 - 5

Ordförande

Johnny Pernerfors

Draggensgatan 5

418 77 Göteborg

Tel/Fax 031- 54 88 78

pernerfors@swipnet.se

Sekreterare

Kaj Librand

Dirigentgatan 2

421 38 Västra Frölunda

Tel 031- 49 23 49

sveriges.framsida@swipnet.se

Kassör

Lennart Engström

Lyckegatan 4 G

434 32 Kungsbacka

Tel 0300 - 134 88

lennart.engstrom@post.netlink.se

Vem vänder jag mig till när jag har frågor rörande följande?

Medlemsansökan	Sekreteraren	Islandssamlarna/Islandsklubben-Kassören
Medlemsavgift	Kassören	Islandssamlarna/Islandsklubben
Rapporter	Kassören	Islandssamlarna
Text till Rapporten	Sekreteraren	Islandssamlarna
Adressändring	Kassören	Islandssamlarna/Islandsklubben
Auktioner i Rapporten	Kassören	Islandssamlarna
Auktioner i Övrigt	Ordförande	Islandsklubben

Det är dags att betala medlemsavgiften för 2000 SEK 80:- (Checkar mottages ej kommer att returneras)

It is time to pay the annual fee for SEK 80:- (Do not send checks, charges is to high)

VAR VÄNLIGA OCH BETALA MEDLEMSAVGIFTEN SÅ FORT SOM MÖJLIGT.

Följande har INTE betalt för år 2000: 606, 663, 710(+24:-FÖR -99)

754, 755, 784, 803, 813

Följande har att inbetala en rest: 302(60.-),479(10.-),513(58:-),526(37.-),540(40:-),

588(67.-), 651(50:-),655(11.-), 791(70.-), 798(70.-)

Please pay Your Membersfee!!!

Medlemmar boende utanför Sverige sänder sedlar I LOKAL VALUTA T.EX S EL £ (kan ej jämt belopp sändas överföres restbelopp till nästkommande år).

Beställ gamla rapporter kostar bara 5:-/nummer+porto,dessa är ett måste för en islandssamlares referensbibliotek då de innehåller mycket läsvärt. Beställning göres hos Leif Nilsson.

VIKTIGA DATUM FÖR ISLANDSSAMLARNA.

Islandssamlarnas auktion i Göteborg 7.10.2000

Forum Köpenhamn 9 - 12.11 2000

Reykjavik Feb/mars 2001

Bryssel 9.6-15.6 2001

Hafnia 2001 Köpenhamn oktober 2001

Islandssamlarnas 40-års jubileum i OKT/NOV 2002

MANUS STOPP FÖR DECEMBER RAPPORTEN ÄR 10 NOV 2000

VISIT OUR WEBSITE: [HTTP://home.swipnet.se/islandsklubben/isst.html](http://home.swipnet.se/islandsklubben/isst.html)